Bondeslutspil

Vi vil nu se på nogle mærkværdigheder ved skakbrættets geometri:

I. Maiselis, 1921

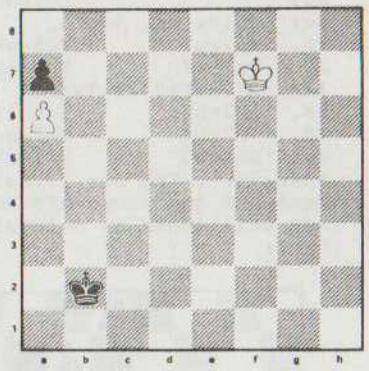

Hvid trækker og vinder!

I denne stilling vinder hvid i trækket Ba7. For at redde partiet må sort i det øjeblik, hvor hvid slår bonden, nå til c7 med kongen og holde remis ved sideopposition. Den hvide konge kan nå til a7 på mange forskellige måder i samme antal træk, f.eks. e7-d7-c7-b8 eller e6-d5-c6-b7. Er det ikke mærkeligt? Enhver skoledreng ved da, at den korteste vej mellem to punkter er en lige linie, og at enhver lige linie er kortere end en zig-zag-kurs! Bare ikke på skakbrættet!

Nu dukker så spørgsmålet op: Kan den hvide konge ikke, når den begiver sig over for at spise den forsvarsløse bonde på a7, ikke samtidig forhindre, at den sorte konge når til c7?
JO! - en sådan kombination af opgaverne er mulig! Efter

1. Kf7-e6 Kb2-c3
2. Ke6-d5!

trænger den hvide konge den sorte til siden. Han er tvunget til at vige ud og kommer for sent:
2.-,Kb4 3.Kc6,Ka5 4.Kxa7,Kc6 6.Kb8 og bonden går i dronning.

Et andet spændende kapløb, hvor det også gælder om at finde den rigtige vej, finder vi i følgende smukke stilling, der er en afslutning af en studie

N. Grigorjew, 1931

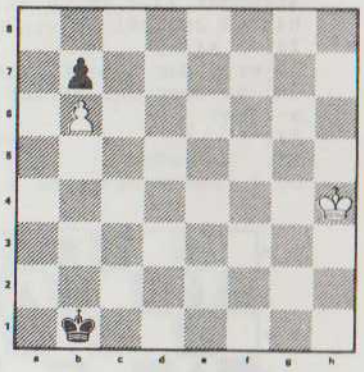

Hvid trækker og gør remis.

Et hvidt forsøg på at nå til c7 med kongen vil her ende med en fiasko. Den sorte konge når i 5 træk til a6, så den hvide bonde går tabt.
Hvid kan ikke forsvare b6. For at holde remis må han, så snart den sorte konge slår b6, erobre oppositionen på b4.
Forsvars-ideen er baseret på en fin kongemanøvre,der gør det umuligt for modstanderen at trænge hvids konge bort:

1. Kh4-g3! Kb1-c2
2. Kg3-f2! Kc2-d3
3. Kf2-e1! Kd3-c4
4. Ke1-d2 Kc4-b5
5. Kd2-c3 Kb5xb6
6. Kc3-b4, og hvid har nået det frelsende felt og holder remis.

SPAR HJORTEBROVEJ TELEFON 04-52 28 25

PRÆSENTERER:

— holder fast, hvor andre slipper . . . .

BONDEFANGEREN

Et træningsprogram

Øvelse 13

Hvid trækker og vinder!

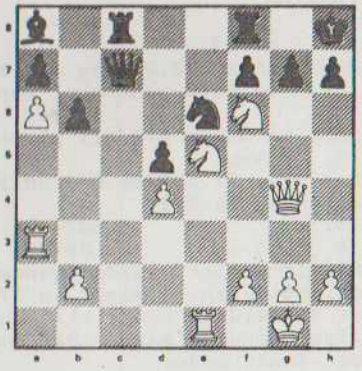

Rossolimo - Reizmann,
Puerto Rico 1967

Løsning:

1.	Dg4-g6!!	f7xg6
2.	Se5xg6+	h7xg6
3.	Ta3-h3‡	
1.		h7xg6
2.	Ta3-h3‡	
1.		g7xf6
2.	Dg6xf6+	Se6-g7
3.	Ta3-g3	Tf8-g8
4.	Se5xf6+	og vinder

Øvelse 14

Sort trækker og gør mat i 6 træk

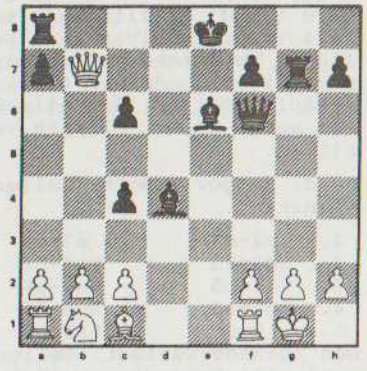

Schumann - C. Jaenisch,
Sct. Petersborg 1854

Løsning:

1.	Tg7xg2+	
2.	Kg1xg2	Df6-g6+
3.	Lc1-g5	Dg6xg5+
4.	Kg2-h1	Le6-d5+
5.	f2-f3	Ld5xf3+
6.	Tf1xf3	Dg6-g1‡
4.	Kg2-f3?	Dg5-g4+

Gedigent positionsspil

I det følgende parti viser verdensmesteren Anatolij Karpov i det 50. sovjetmesterskab 1983 en overlegen behandling af vanskelige positionelle problemer. De grundlæggende elementer er såmænd de kendte: Den stærke springer,åben linie, 7. række og løberparret. Som sædvanlig har centrum en overvældende betydning. Det instruktive er, hvordan det lykkes Karpov at afveje faktorerne og få elementerne til at gå op i en højere enhed! Stillingen efter 25. Ta7! viser resultatet af Karpovs flotte positionsspil og markerer samtidig begyndelsen til enden for 57-årige Geller, der ellers gennem mange år har tilhørt verdenseliten.

Hvid: Karpov Sort: Geller
Spansk.

1.	e2-e4	e7-e5
2.	Sg1-f3	Sb8-c6
3.	Lf1-b5	a7-a6
4.	Lb5-a4	Sg8-f6
5.	0-0	Lf8-e7

Den lukkede variant. Geller har også ofte betjent sig af 5.-,Sxc4 der fører til åbent og livligt spil, men er meget udanalyseret.

6.	Tf1-e1	b7-b5
7.	La4-b3	0-0
8.	d2-d3	

En meget rolig variant, som Karpov tidligere har betjent sig af. Efter det mere almindelige 8.c3 kan sort vælge den skarpe Marshallvariant 8.-,d5!?. Andre gode muligheder for hvid er 8.a4 og 8.d4.

8.		Lc8-b7
9.	Sb1-d2	h7-h6

I førsten omgang står kampen om centralfeltet - og fremstødet - d5. Gellers træk forhindrer Lg5.

10.	Sd2-f1	Tf8-e8

Før d5 kan spilles, må e5 dækkes!

11.	Sf1-e3!	

Udråbstegnet stammer fra Karpov, der i INFORMATOR angiver 11.Sg3? Lf8, og sort gennemfører d5 med lige spil.

11.		Le7-f8
12.	Lc1-d2	

Nu forhindrer Karpov Sa5. Hvid er nu i fordel, da sort kun vanskeligt kan gennemføre d5 og således har svært ved at finde nogen fornuftig plan.

12.		d7-d6
13.	a2-a4(!)	

Et indlysende træk, men alligevel uhyre ubehageligt for sort. Han kan hverken spille 13.-,bxa4,der ville svække hans bondestilling, eller 13.-,b4, der strander på 14. a5, og b4 falder.
Hvid kan nu åbne a-linien, når det passer ham - en meget gunstigt situation!

13.		Sf6-d7
14.	c2-c3	

Med planen Lc2,Db1 og d4, hvorefter hvid helt behersker centrum.

14.		Sc6-e7
15.	Dd1-b1	

Men ikke 15.Lc2,d5 med udligning. Nu truer 16.Da2.

15.		Sd7-c5
16	Lb3-c2	d6-d5

Så fik Geller omsider gennemført d5. På 17.Sxe5 følger nu 17.-,dx e4 18.d4,Sxa4 med livligt spil og lige chancer. Karpov har dog fundet langt bedre

17.	e4xd5	Se7xd5
18.	Se3-g4!	

Nu kan sort ikke så godt spille 18.-,f6 p.gr.a. 19.d4 med klar fordel til hvid. Geller vælger at erobre løberparret, medens han så til gengæld må indrømme Karpov en kæmpespringer på e5.

18.		Sd5-f4
19.	Ld2xf4	

19.Sgxe5?,Sxg2! 20.Kxg2,Df6! med fordel til sort!

19.		e5xf4
20.	Sg4-e5	Lf8-d6

Ikke 20.-,Lxf3 21.Sxf3,Txe1+ 22. Dxe1,Sxd3 23.De4 og vinder. Heller ikke 20.-,f6 21.Sg6,Lxf3 22.gxf3 fulgt af d4 med hvid fordel.

21.	d3-d4	Ld6xe5

Ikke 21.-,Se6 22.Lh7+,Kf8 23.Df5! med afgørende fordel eller 21.-, Sxa4 med samme vending, men 21.-, Lxf3 22.Sxf3,Se6 havde været bedst skønt hvid stadig har en lille fordel.

22.	Sf3xe5	

Hermed er hvids fordel klar: Se5 er en kæmpe. Det mest logiske var 22.-,Sd7 for straks at eliminere uhyret, men efter 23.Lh7+,Kf8 24. Le4! har hvid meget stor fordel.
Geller vælger det aktive

22.		Dd8-g5
23.	f2-f3	Ta8-d8

Efter 23.-,Sxa4?? bliver sort omgående mat!: 24.Lh7+,Kh8 25.Sxf7‡ eller 24.-,Kf8 25.Sd7‡
På 23.-,Se6 er 24.Lh7+,Kf8 25.Sd7+ Ke7 26.Te5! uhyggeligt, og endelig strander 23.-,f6 på 24.Da2+,Se6 25 h4,Dg3 26.Sc6! og vinder.

24.	a4xb5	

Så er tiden inde til at åbne linien, da sort har måttet fjerne sit a-tårn!

24.		a6xb5
25.	Ta1-a7!	

Og 7. række besættes i rekordfart!

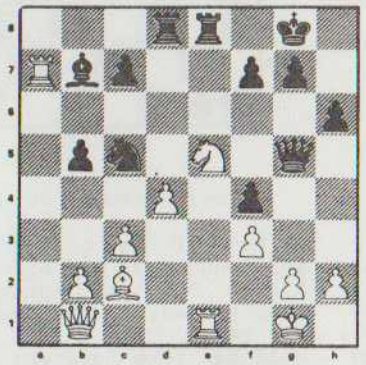

I denne stilling er sort vel fortabt. Hvids banale trussel er d4xc5 med officersgevinst, men sort har næppe noget forsvar mod det stærke hvide officerssamarbejde, hvad følgende varianter viser:
25.-,f6
a.26.Lh7+,Kf8 a1)27.dxc5?Te5! (ikke 27.-,Td2? 28.Sd7+,Txd7 29.Txe8+ Kxe8 30.Dg6+ og vinder, eller 28.-Kf7 29.Dxg6+,Dxg6 30.Lxg6+ og vinder) 28.Txe5,Dxe5 (ikke 28.-,fxe5 29.Txb7,Td2 30.Df5+ og vinder) 29. Txb7,De2! med fordel til sort!!
a2)27.Sg6+,Kf7 28.Txb7 (På 28.dxc5 dur 28.-,Td2 ikke for 29.Da2+, 28. -,Txe1+ ikke for 29.Dxe1 med truslen De7‡, men 28.,-Dxc5+! giver sort fordel.) 28.-,Sxb7 (28.-,T xe1+ 29.Dxe1,Sxb7 30.De7‡) 29.Tx e8,Txe8 (29.-,Kxe8 30.De4+,Kd7 31. Dxb7 og vinder) 30.Da2+,Te6 med afgørende fordel.
Meget bedre er dog
b 26.Txb7!,fxe5 (26.-,Sxb7 27. Da2+ og vinder)(26.-,Txe5 27.Txc7 og vinder) 27.Txc7,exd4 28.cxd4, Se6 29.Lb3 og vinder.
(Varianter af Karpov i INFORMATOR)

25.		Lb7-d5

Ser logisk ud, men...

26.	Ta7xc7	Sc5-a6
27.	Tc7-a7	Sa6-c5

Ikke 27.-.Ta8 28.Txf7!

28.	Lc2-h7+	Kg8-f8
29.	b2-b4	Sc5-a4
30.	Db1-d3	Ld5-c4

Ikke 30.-, Ta8 for 31.Sd7‡
Også Lc4 gendrives effektivt, men stillingen er selvfølgelig tabt:

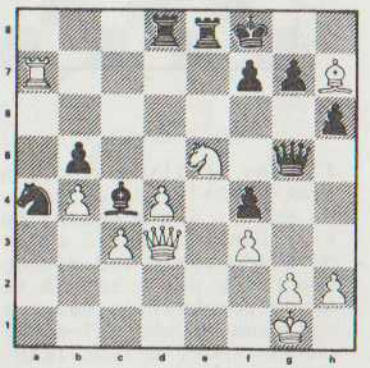

31.	Dd3xc4!	Opgivet.

På 31.-,bxc4 følger jo Txf7‡

Det er nok værd at studere denne ganske overbevisende præstation af verdensmesteren nøje!
Læg mærke til, hvordan Karpov i starten af partiet lader sig nøje med at lægge hindringer i vejen for Gellers plan d5.
Centralspillet tillader Karpov samtidig at bringe sine egne officerer i gunstige positioner!
Det hele forberedes grundigt og roligt, og efter linieåbningen a4xb5 er sort overspillet.
Det ser så let ud....